

«Ο ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ ΔΕΝ ΗΘΕΛΕ ΝΑ ΠΑΙΖΕΙ ΜΕ ΑΝΤΙΠΑΛΟ»

Ο δεύτερος τόμος των αναμνήσεων του παλαίμαχου πολιτικού αφορά τη «θερμή» περίοδο 1981-1993. Ποιο ήταν το παρασκήνιο σημαντικών γεγονότων που σημάδεψαν την πρόσφατη Ιστορία μας

Γιατί δεν άρεσε στον Καραμανλή να χάνει; Πώς επελέγη ο Τζαννής Τζαννετάκης για πρωθυπουργός το 1989 και ποιου τη θέση έκλεψε; Πότε μας ζήτησαν οι Αμερικανοί να καταρρίψουμε επιβατικό αεροσκάφος; Ποιος γνώριζε πρώτος ότι η ΝΔ θα ηττηθεί στις εκλογές του 1993;

του Βασίλη Χιώτη
vchiotis@protothema.gr

Ολες αυτές οι αποκαλύψεις και πολλά ακόμη άγνωστα περιστατικά περιλαμβάνονται στον δεύτερο τόμο του βιβλίου του **Γιάννη Βαρβιτσιώτη** με γενικό τίτλο «Όπως τα έζησα». Όταν ένας πολιτικός έχει συμπληρώσει 50 χρόνια στην πολιτική, προφανώς έχει πολλά να αποκαλύψει όταν πιάσει το μολύβι. Ο Γιάννης Βαρβιτσιώτης υπήρξε 43 χρόνια βουλευτής, πέντε ευρωβουλευτής, ενώ ορκίστηκε οκτώ φορές υπουργός. Εξπνε την πιο ταραχώδη περίοδο της σύγχρονης πολιτικής ιστορίας από τις πρώτες θέσεις και δίπλα στους πρωταγωνιστές. Σε πολλές φάσεις ήταν και ο ίδιος πρωταγωνιστής. Ο δεύτερος τόμος, που κυκλοφορεί όπως και ο πρώτος από τις εκδόσεις Πατάκη, καταγράφει γεγονότα και καταστάσεις από το 1981, τότε που κατέρρευσε η Ν.Δ. μπροστά στην προέλαση του **Ανδρέα Παπανδρέου**, μέχρι το 1993, όπου η παράταξη του Γιάννη Βαρβιτσιώτη παρέδωσε ξανά τη σκυτάλη της εξουσίας στον **Ανδρέα Παπανδρέου**, αλλά υπό πολύ διαφορετικές συνθήκες.

«Δεν ήθελε να χάνει ούτε στο τάβλι»

Ο Γιάννης Βαρβιτσιώτης ήταν ένας από τους τακτικούς συνδαιτυμόνες του **Κωνσταντίνου Καραμανλή** και διηγείται ότι στον ιδρυτή της Ν.Δ. δεν άρεσε καθόλου να χάνει: «Τις περισσότερες φορές οι ομοϊδέσμοί του Προέδρου ήταν μόνο άνδρες. Κι η παρέα δεν ήταν ποτέ η ίδια. Ο Κ. Καραμανλής προτιμούσε το εστιατόριο του Γκολφ στη Γλυφάδα, γιατί, πριν από το γεύμα, μπορούσε να ειδοωθεί στο σπορ που αγαπούσε. Από το γήπεδο ερχόταν πάντοτε καταϊδρωμένος και αφού πήγαινε στα αποδυτήρια, συναντούμασταν ύστερα όλοι στο σαλόνι, όπου ο Πρόεδρος έπινε το ένα και μοναδικό ουίσκι της ημέρας. Μου είχε κάνει εντύπωση που ο Πρόεδρος έπαιζε πάντοτε μόνος γκολφ. Έτσι, μια μέρα που έγινε σχετική συζήτηση,

άκουσα τη σύζυγο του Γ. Ράλλη, **Λένα**, αξιόλογη γυναίκα και ικανότατη παίκτρια του γκολφ, να λέει: «Ο Καραμανλής δεν θέλει να παίξει με αντίπαλο. Μία και μοναδική φορά με κάλεσε να παίξουμε μαζί και τον κέρδισα. Τον είδα που ενοχλήθηκε. Από τότε παίζει πάντοτε μόνος του. Γιατί ο Καραμανλής δεν θέλει ποτέ να χάνει!» Θυμάμαι ότι δεν με είχε πείσει τότε η άποψή της. Ύστερα από λίγο καιρό, όμως, έκανα και εγώ την ίδια διαπίστωση: Σχεδόν κάθε καλοκαίρι ο Πρόεδρος, είτε ως πρωθυπουργός, είτε ως Πρόεδρος Δημοκρατίας, αλλά και όταν δεν είχε κάποιο αξίωμα, μας καλούσε, τη γυναίκα μου Σόφη και μένα, να περάσουμε λίγες μέρες μαζί. Σε μια από τις καλοκαιρινές διακοπές με κάλεσε να παίξουμε τάβλι. Μελετούσε προσεκτικά κάθε κίνησή του, υπολογίζοντας μαζί και τις ενδεχόμενες δικές μου. Με άλλα λόγια έπαιζε καλό τάβλι. Παρά ταύτα, η τύχη το έφερε να κερδίσω τα τρία πρώτα παιχνίδια. Όταν τελείωσε και το τρίτο παιχνίδι, ο Κ. Καραμανλής έκλεισε το τάβλι ενώ είχε πει ότι θα παίζαμε πέντε παιχνίδια. Αφίσε την παρτίδα ημιτελή: είναι προφανές ότι δεν ήθελε να χάνει».

Ο ράφτης γνώριζε καλύτερα...

Το βιβλίο είναι γεμάτο και από απίστευτα περιστατικά, τα οποία αποδεικνύουν ότι ακόμη και οι πρωταγωνιστές της εξουσίας συχνά μαθαίνουν τα νέα από τους υφισταμένους τους. Ένα τέτοιο περιστατικό περιγράφει ο Γιάννης Βαρβιτσιώτης, για το πώς δηλαδή έμαθε ότι ερχόταν το 1993 η ήττα της Νέας Δημοκρατίας:

«Στις 21 Σεπτεμβρίου 1993, την επομένη της εορτής του Αγίου Ευσταθίου, ζήτησε να με δει ο ΑΓΓΕΣ Εν. Καπραβέλος. Μπήκε χαμογελαστός στο γραφείο μου και μου είπε: «Κύριε υπουργέ, τα ψωμιά μου είναι λίγα στη θέση του ΑΓΓΕΣ».

«Είδατε κανένα όνειρο, κύριε αρχηγέ;» του απάντησα χαμογελώντας. «Όχι, κύριε υπουργέ, μου το είπε ο ράφτης μου». Μόλις άκουσα αυτή την απάντηση άρχισα να γελάω. «Μη γελάτε, κύριε υπουργέ», μου απάντησε.

«Χθες που είχα την ονομαστική μου εορτή, μου τηλεφώνησε για να μου ευχηθεί ο γνωστός ράφτης μεγάλου αριθμού αξιωματικών Θεόδωρος Μπέης, με τον οποίο συνδέομαι φιλικά, αφού είμαι πελάτης του από τη στιγμή που βγήκα από τη Σχολή Ευελπίδων. Μετά τις ευχές που μου απύθνη, μου είπε ότι ο απόστρατος αντιστράτηγος Κωνσταντίνος Βούλγαρης ράβει στο μαγαζί του τρεις στολές. Διότι ισχυρίζεται ότι θα γίνει, επαναφερόμενος στην ενέργεια, ΑΓΓΕΣ μετά τις εκλογές του Οκτωβρίου, τις οποίες θα κερδίσει το ΠΑΣΟΚ».

«Πρέπει πρώτα να κερδίσει τις εκλογές το ΠΑΣΟΚ, το οποίο εγώ θεωρώ πολύ δύσκολο», του απάντησα. «Αυτοί το θεωρούν βέβαιο», μου είπε ο Εν. Καπραβέλος.

Όταν τελείωσε η συνομιλία μας και ο ΑΓΓΕΣ αποχώρησε από το γραφείο μου, σκέφθηκα ότι του είχα κρύψει την αλήθεια, αφού και εγώ εκτιμούσα ότι οι εκλογές είναι χαμένες για τη Ν.Δ. Και πράγματι η πρόβλεψη του Θ. Μπέη επαληθεύτηκε στο ακέραιο μετά τις εκλογές: ο Εν. Καπραβέλος αποστρατεύτηκε και ο Κ. Βούλγαρης έγινε ΑΓΓΕΣ...».

«Γιατί όμως και ο Χ. Φλωράκης προτιμούσε τον Τζ. Τζαννετάκη από τον Θ. Κανελλόπουλο; Ίσως διότι ο πρώτος ήταν χαμηλών τόνων και άνθρωπος των συμβιβασμών και της συγκατάβασης, ενώ ο δεύτερος είχε τη δική του γνώμη, την οποία υποστήριζε μέχρι τέλους»

Με τον Κωνσταντίνο Καραμανλή. «Ο Πρόεδρος δεν ήθελε να χάνει», αναφέρει στο βιβλίο του ο Γιάννης Βαρβιτσιώτης. «Μια φορά έχανε από μένα στο τάβλι και διέκοψε την παρτίδα»

Ο Γιάννης Βαρβιτσιώτης σε καλοκαιρινές διακοπές με τον Κωνσταντίνο Καραμανλή και τον αδελφό του Γραμμένο

Οι πρώτες αφίσες του Γιάννη Βαρβιτσιώτη ως υποψήφιου βουλευτή στις εκλογές του 1960

Πώς έγινε πρωθυπουργός ο Τζαννετάκης

Στο βιβλίο του ο Γιάννης Βαρβιτσιώτης αποκαλύπτει ότι στη συγκυβέρνηση της Ν.Δ. με τα κόμματα της Αριστεράς, τον Ιούνιο του 1989, αρχικώς σκόπευε να προτείνει για πρωθυπουργό τον Θανάση Κανελλόπουλο. «Όπως έχει υποστηρίξει και ο ίδιος ο Θ. Κανελλόπουλος, πρώτη επιλογή του Κ. Μητσοτάκη για την πρωθυπουργία της κυβέρνησης συνεργασίας ήταν αυτός ο ίδιος - στον οποίο ο αρχηγός της Ν.Δ. έκανε και σχετική πρόταση. Στη συνέχεια όμως, όπως ισχυρίζεται ο Εξ Ηλείας πολιτικός, ο Κ. Μητσοτάκης άλλαξε γνώμη και πρότεινε τον Τζ. Τζαννετάκη, γεγονός που εξόργισε τον Θ. Κανελλόπουλο.

Ο λόγος για τον οποίο επελέγη ο συγκρατούμενός μου στο Ξενοδοχείο-φυλακή της Χούντας "Τα Πευκάκια" στη Δροσιά, Τζ. Τζαννετάκης, δεν έχει ακόμα διευκρινιστεί. Ο Κ. Μητσοτάκης ισχυρίζεται ότι αυτός τον πρότεινε. Ο Α. Κύρκος όμως μου είχε πει ότι ήταν δική του ιδέα: Συνδέοταν στενά με τον Παναγιώτη Τζαννετάκη, τον μεγαλύτερο αδελφό του Τζαννή, ο οποίος το 1956 είχε εκλεγεί βουλευτής με το Λαϊκό Μέτωπο, κάτω από τη σημαία του οποίου είχαν συγκεντρωθεί όλα τα κόμματα - και η ΕΔΑ - για να αντιταχθούν στη νεοϊδρυθείσα τότε ΕΡΕ του Κ. Καραμανλή. Ο Λεωνίδας, επηρεασμένος από τη βαθιά φιλία του με τον Παναγιώτη, που στο μεταξύ είχε πεθάνει το 1986, και λόγω της φιλίας που στο μεταξύ είχε αναπτύξει και με τον Τζαννή, τον πρότεινε, τον υποστήριξε θερμά και τελικά τον επέβαλε. Γιατί όμως και ο Χ. Φλωράκης προτιμούσε τον Τζ. Τζαννετάκη από τον Θ. Κανελλόπουλο; Ίσως διότι ο πρώτος ήταν χαμηλών τόνων και άνθρωπος των συμβιβασμών και της συγκατάβασης, ενώ ο δεύτερος είχε τη δική του γνώμη, την οποία υποστήριζε μέχρι τέλους. Κι όμως, ο Θ. Κανελλόπουλος, παρά τον ομολογουμένως δύσκολο χαρακτήρα του, είχε καταβολές που θα μπορούσαν να οδηγήσουν στην επιλογή του: ως νέος, είχε περάσει ένα διάστημα από την Αριστερά και είχε βρεθεί στη Μακρόνησο. Ο ίδιος πάντως ουδέποτε συγχώρησε στον Κ. Μητσοτάκη την παλινδρόμησή του αυτή - ούτε και όταν αργότερα τον όρισε Β' αντιπρόεδρο στη μονοκομματική κυβέρνησή του, τον Απρίλιο του 1990 (τη θέση του Α' αντιπροέδρου ο Κ. Μητσοτάκης την έδωσε στον Τζ. Τζαννετάκη, και ενλόγως, διότι είχε διατελέσει πρωθυπουργός). Επρόκειτο για μία ακόμα απόφαση που προσέφερε στον Θ. Κανελλόπουλο έναν επιπλέον λόγο δυσάρεσκιας».

«Καταρρίψτε τους Λίβυους»

«**Η**ταν Αύγουστο του 1990. Είχα αποφασίσει να περάσω μερικά ξένοιαστα -όσο αυτό μου ήταν επιτρεπτό- Σαββατοκύριακα στο υπηρεσιακό κατάλυμα στις εγκαταστάσεις των Ενόπλων Δυνάμεων στον Άγιο Ανδρέα Αττικής. Σημερώματα

Κυριακής προς Δευτέρα, τρεις η ώρα το πρωί, χτυπάει το πορτοκαλί τηλέφωνο. Στη γραμμή ο υπασπιστής υπηρεσίας που ήταν βάρδια στο γραφείο μου: "Κύριε υπουργέ, μόλις τηλεφώνησε ο πρόεδρος των ΗΠΑ κ. Σωτήρχος, ο οποίος σας ζήτησε επειγόντως. Να του δώσω το τηλέφωνό σας εκεί για να επικοινωνήσει μαζί σας;". Τον ρώτησα αν του είπε τι με θέλει και έλαβα την απάντηση ότι, κατά τα λεγόμενά του, επρόκειτο για κάτι ιδιαίτερα σοβαρό και επειγόν. Είπα τότε στον υπασπιστή μου να του δώσει τον απόρρητο αριθμό της τηλεφωνικής γραμμής.

Περιμένοντας το τηλεφώνημα του Αμερικανού πρόεδρου, διερωτόμουν ποιο μπορούσε να είναι αυτό το σοβαρό και επειγόν θέμα για το οποίο με αναζητούσε ο πρόεδρος της μοναδικής τότε υπερδύναμης στον κόσμο. Σκέφτηκα ότι θα επρόκειτο για κάτι που είχε σχέση με τον πόλεμο στον Κόλπο.

Πράγματι, δεν έπεσα έξω. Ο Μάικλ Σωτήρχος (Michael Sotirhos) μου ανακοίνωσε ότι, γύρω στις εξήμισι το πρωί, αεροπλάνο των λιβυκών αερογραμμών θα διερχόταν από τον ελληνικό εναέριο χώρο και ότι κατά τις πληροφορίες που διέθεταν οι υπηρεσίες τους δεν μετέφερε επιβάτες, αλλά ήταν φορτωμένο με οπλικά συστήματα τα οποία προορίζονταν για τις ιρακινές ένοπλες δυνάμεις.

Τον ευχαρίστησα για την πληροφορία και τον ρώτησα προς τι αυτή η ενημέρωση. Ο Μ. Σωτήρχος μου απάντησε ότι επιθυμία της αμερικανικής κυβέρνησης ήταν να καταρριφθεί το αεροσκάφος αυτό από την ελληνική Πολεμική Αεροπορία. Μόλις άκουσα την τελευταία αυτή φράση παραλίγο να μου πέσει το ακουστικό από το χέρι. Άφησα κατά μέρος το φιλικό ύφος, που μέχρι εκείνη τη στιγμή είχε η συνομιλία μας, και του απάντησα: "Κύριε πρόεδρε, η ελληνική κυβέρνηση αποκλείεται να εκτελέσει αυτή την ενέργεια. Οι ΗΠΑ έχουν στη Μεσόγειο τον Έκτο Στόλο και εφόσον διαθέτετε αυτές τις πληροφορίες μπορείτε να προβείτε εσείς σ' αυτή την ενέργεια".

Ο Μ. Σωτήρχος μου είπε ότι η αμερικανική πλευρά δεν θέλει να παραβιάσει τον ελληνικό εναέριο χώρο. Του απάντησα αυστηρά: "Ασφαλώς αστειεύεστε, κύριε πρόεδρε. Διότι ασφαλώς γνωρίζετε ότι αεροσκάφη σας έχουν αρκετές φορές παραβιάσει τον εναέριο χώρο μας για λιγότερο σημαντικούς λόγους". Ο Μ. Σωτήρχος τότε επανήλθε και με ρώτησε: "Ποια είναι η τελευταία μας λέξη;". Του απάντησα ότι "η ελληνική κυβέρνηση δεν πρόκειται να ικανοποιήσει την επιθυμία σας". Ο Μ. Σωτήρχος έκλεισε τη συνομιλία μας με την ακόλουθη φράση: "Καλώς, κύριε υπουργέ, θα απευθυνθώ στον πρωθυπουργό σας. Πάντως, θα ενημερώσω για τη συνομιλία μας τους αρμόδιους στην Ουάσινγκτον". Πράγματι, ύστερα από λίγη ώρα το τηλέφωνο κουδούνισε. Ήταν ο πρωθυπουργός. Του ανέφερα επί λέξει τη συνομιλία που είχα με τον Αμερικανό πρόεδρο και ο Κ. Μητσοτάκης συμφώνησε απολύτως μαζί μου. Εξ όσων γνωρίζω, το αεροπλάνο των λιβυκών αερογραμμών δεν καταρρίφθηκε ποτέ».

«Τον Αύγουστο του 1990 μου τηλεφώνησε ο Αμερικανός πρόεδρος Μάικλ Σωτήρχος για να μου ζητήσει να καταρρίψουμε ένα λιβυκό επιβατικό αεροσκάφος που, σύμφωνα με πληροφορίες του, μετέφερε όπλα στο Ιράκ. Δεν το κάναμε»

